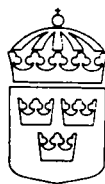


Konstitutionsutskottets yttrande

1986/87:11 y

angående stöd till kultur- och organisationstidskrifter



KU
1986/87:11 y

Till kulturutskottet

Kulturutskottet har berett konstitutionsutskottet tillfälle att yttra sig över följande motioner rörande stöd till kultur- och organisationstidskrifter, nämligen 1986/87:Kr209, 244, 247, 261, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 298, yrkande 6, och 307.

Motionernas hemställan

I motion 1986/87:Kr209 av Bo Hammar m. fl. (vpk) yrkas

1. att riksdagen beslutar att under bil. 10 Utbildningsdepartementet, G 9, Stöd till kulturtidskrifter anvisa 20 000 000 kr. utöver regeringens förslag för stöd till ideella organisationstidskrifter,

2. att riksdagen hos regeringen begär att regler utarbetas för fördelningen av dessa medel i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1986/87:Kr244 av Börje Stensson och Margareta Andrén (fp) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om bidragsgivning till trossamfundens och nykterhetsrörelsens tidskrifter.

I motion 1986/87:Kr247 av Alexander Chrisopoulos (vpk) yrkas att riksdagen med ändring i proposition 1986/87:100 bil. 10 Utbildningsdepartementet, G 9 Stöd till kulturtidskrifter upptar 100 000 kr. utöver regeringens förslag avseende försöksverksamhet med utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar.

I motion 1986/87:Kr261 av Margareta Persson och Maj Britt Theorin (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att inom ramen för anslaget Stöd till kulturtidskrifter en försöksverksamhet med utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar startas.

I motion 1986/87:Kr289 av Alf Svensson (c) yrkas

1. att riksdagen beslutar att införa stöd till tidskrifter för ideella organisationer,

2. att riksdagen beslutar anslå 20 000 000 kr. i förslagsanslag till Stöd för ideella organisationers tidskrifter.

I motion 1986/87:Kr290 av Karl Boo (c) yrkas att riksdagen till Stöd till kultur- och organisationstidskrifter anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 10 000 000 kr. förhöjt reservationsanslag av 28 000 000 kr.

I motion 1986/87:Kr291 av Ingvar Björk och Börje Nilsson (s) yrkas att riksdagen uttalar att stödet till handikapporganisationernas tidskrifter på nytt prövas av kulturrådet.

I motion 1986/87:Kr292 av Gunhild Bolander och Karin Israelsson (c) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna om ett särskilt tidningsstöd på 2 milj. kr. till handikapp- och nykterhetsrörelsen.

I motion 1986/87:Kr293 av Margareta Andrén och Ulla Orring (fp) yrkas att riksdagen hos regeringen begär att inom ramen för anslaget för stöd till kulturtidskrifter 100 000 kr. avsätts för försöksverksamhet med utgivning av kulturtidskrifter som taltidningar.

I motion 1986/87:Kr294 av Marianne Karlsson och Kersti Johansson (c) yrkas att riksdagen beslutar om återinförande av presstödet för organisationstidskrifter i enlighet med motionen.

I motion 1986/87:Kr298, yrkande 6, av Bengt Westerberg m. fl. (fp) yrkas 6. att riksdagen till Stöd till kulturtidskrifter (G 9) för budgetåret 1987/88 anvisar 2 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

I motion 1986/87:Kr307 av Elisabeth Fleetwood (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande ökad satsning på kulturtidskrifter för synskadade.

Frågans tidigare behandling m. m.

Anslaget till kulturtidskrifter utökades för budgetåret 1986/87 med 7 000 000 kr. till 17 500 000 kr. i anslutning till att det särskilda stödet till organisations-tidskrifter avvecklades. I årets budgetproposition föreslås en höjning av anslaget till 18 000 000 kr.

Vid sin behandling av presstödsfrågan under förra riksmötet (KU 1985/86:16) uttalade konstitutionsutskottet, vars majoritet godtog att organisationstidskriftsstödet avvecklades, bl. a. följande:

Beträffande den föreslagna uppräkningsen av stödet till kulturtidskrifter vill utskottet särskilt understryka uttalandet i budgetpropositionen att ifrågavarande anslag bör höjas för att bereda plats även för vissa organisationstidskrifter.

Utskottet vill i sammanhanget något redogöra för efter vilka grunder kulturtidskriftsstödet utgår. I första hand skall enligt förordningen (1977:393) om statligt stöd till kulturtidskrifter det röra sig om en tidskrift som med sitt huvudsakliga innehåll vänder sig till en allmän publik med samhällsinformation eller med ekonomisk, social eller kulturell debatt eller som huvudsakligen ger utrymme för analys och presentation inom de skilda konstarnas områden. Bidrag skall utgå för sådan tidskrift som utkommer med mer än ett nummer årligen och med högst ett nummer varje vecka. Vidare krävs det för rätt till bidrag att intäkterna under redovisningsåret inte kommer att täcka kostnaderna och att stöd inte kan påräknas från annat håll. I förordningen stadgas också att kulturrådet, som prövar bidragsfrågorna, vid sin prövning skall "beakta att bidragen skall främja hög kvalitet och mångsidigt utbud av åsikter och behandlade ämnen".

Enligt utskottets mening innebär de angivna förutsättningarna för stöd till

kulturtidskriftsanslaget att inga principiella hinder föreligger för att organisationstidskrifter av olika slag, som inte längre kan få stöd från annat håll, kan erhålla bidrag till sin verksamhet. Alldeles klart gäller detta de typer av organisationstidskrifter som berörs i motionerna. Utskottet vill tillägga att det är kulturrådets uppgift att fördela anslaget efter de grunder som anges i stödförordningen och därvid beakta syftet med anslagshöjningen.

Enligt utskottets mening bör de i det föregående redovisade motionerna, som remitterats till kulturutskottet, anses i sak tillgodosedda med utskottets yttrande.

Ett yttrande med samma innehåll avgav utskottet till kulturutskottet (KU 1985/86:10 y). Företrädare för folkpartiet och vänsterpartiet kommunisterna reserverade sig för ett bibehållande av organisationstidskriftsstödet; folkpartiet till ett väsentligt reducerat belopp.

Kulturutskottet tillstyrkte (KrU 1985/86:20) budgetpropositionens förslag om en ökning av anslaget till kulturtidskrifter och anförde i sammanhanget bl. a. följande:

En grupp tidskrifter som enligt utskottets mening bör uppmärksammas i högre grad än vad nu är fallet är barn- och ungdomstidskrifter. I kulturrådets rapport konstateras att antalet sådana tidskrifter i dag är lågt och att de brottas med betydande ekonomiska svårigheter. Detta gäller även de barn- och ungdomstidskrifter som utges av folkrörelser och andra organisationer. Kvalitetstidskrifter för barn och ungdom har viktiga uppgifter genom att stimulera till läsning och ge väsentliga kunskaper. Dessutom kan de grundlägga ett intresse för kultur och en känsla för kulturell kvalitet som kan påverka även det vuxna livet. Det finns alltså goda skäl för att dessa tidskrifter särskilt beaktas vid bidragsgivning.

Vad utskottet här anför med anledning av motionerna Kr269 yrkande 9, Kr293, Kr334 och Kr335 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I en reservation (fp och c) föreslogs att anslaget till kulturtidskriftsstödet skulle höjas med ytterligare 10 milj. kr. bl. a. för att garantera att sådana organisationstidskrifter som ges ut av ideella föreningar och folkrörelser skall kunna få stöd.

Konstitutionsutskottets bedömning

Utskottet godtog förra året att organisationstidskriftsstödet avskaffades och finner inte att någonting framkommit som skulle motivera att denna särskilda stödform nu återinförs. Utskottet föreslår därför att motionerna 1986/87:Kr209, 289, 292 och 294 avstyrks av kulturutskottet.

Som utskottet uttalade förra året (KU 1985/86:16, KrU 1985/86:20) föreligger det inga principiella hinder för att organisationstidskrifter av olika slag skall kunna få bidrag från kulturtidskriftsanslaget. Konkurrensen när det gäller att få bidrag från detta anslag är visserligen stor. Men utskottet noterar som positivt att på regeringens initiativ förbereds insatser som är ägnade att ge stödet en förbättrad effekt. Sälunda föreslår föredragande statsrådet en försöksverksamhet med särskilda åtgärder när det gäller marknadsföring och distribution liksom utbildning och rådgivning vad gäller ekonomi, juridik, administration, teknik m. m. Vidare pågår det enligt vad som anförts i

budgetpropositionen överläggningar mellan kulturrådet, postverket och företrädare för berörda branscher för att försöka finna lösningar på de problem som portoavgifterna medför för bokförlag, bokhandlare och kulturtidskriftsutgivare. En överenskommelse väntas kunna träffas innevarande vår.

Det bör också noteras att en förbättring för tidskrifter som inte tidigare erhållit stöd föreslås genom att bidrag fortsättningsvis bör kunna utgå om tidskrifterna under de två närmast föregående redovisningsåren kommit ut med minst fyra nummer. Hittills har gällt att en tidskrift måste ha kommit ut med minst fyra nummer under det närmast föregående redovisningsåret.

Med det anförda har utskottet redovisat sin principiella inställning till hithörande frågor. Från de synpunkter utskottet har att företrädarna har utskottet således inga krav på att ytterligare medel skall tillföras kulturtidskriftsanslaget. Motionerna 1986/87:Kr244, 290, 291 och 298, yrkande 6, föranleder utöver det sagda inte något uttalande från utskottets sida.

Avslutningsvis vill utskottet i korthet beröra motionskraven om bidrag till taltidningsversioner av kulturtidskrifter. Liksom när det gäller den allmänna samhällsdebatten är det självfallet av stor vikt att möjligheterna för de synskadade att följa kulturdebatten underlättas. Utskottet vill erinra om att taltidningskommittén kommer att avge sitt slutbetänkande i maj-juni 1987. Detta material kan förväntas ge ett omfattande underlag för ställningstaganden kring taltidningsproblematiken. Utskottet anser därför att någon särskild åtgärd på grund av de aktuella motionsyrkandena inte nu bör företas.

Stockholm den 24 mars 1987

På konstitutionsutskottets vägnar

Olle Svensson

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Kurt Ove Johansson (s), Bertil Fiskesjö (c), Sture Thun (s), Hans Nyhage (m), Anita Modin (s), Sören Lekberg (s), Börje Stensson (fp), Torgny Larsson (s), Bengt Kindbom (c), Nils Berndtson (vpk), Elisabeth Fleetwood (m), Ingela Mårtensson (fp) och Leo Persson (s).

Avvikande meningar

1) av Bertil Fiskesjö och Bengt Kindbom (båda c) vilka ansett att utskottet i stället för det stycke ovan på denna sida som börjar "Med det anförda" och slutar "från utskottets sida" bort anföra följande:

De förbättringar vad gäller möjligheterna att utnyttja kulturtidskriftsstödet som sålunda aviserats i årets budgetproposition är emellertid enligt utskottets mening inte tillräckliga för att tillgodose de bidragsbehov som kvarstår för vissa organisationstidskrifter. Vikten från opinionsbildningssynpunkt av en omfattande utgivning av tidskrifter av betydelse för den kulturella, sociala och ekonomiska debatten får inte underskattas. Det finns också skäl att uppmärksamma de ekonomiska svårigheter som föreligger för

barn- och ungdomstidskrifter och för olika handikappgruppers publikationer.

KU 1986/87:11 y

Enligt utskottets mening krävs det för att sådana organisationstidskrifter som ges ut av ideella föreningar och folkrörelser skall kunna komma i åtnjutande av ett rimligt stöd att kulturtidskriftsanslaget höjs i förhållande till regeringens förslag. Utskottet anser därför att förslaget i motion Kr290 av Karl Boo (c) om en höjning av anslaget med 10 milj. kr. bör tillgodoses.

2) av Börje Stensson och Ingela Mårtensson (båda fp), vilka ansett att utskottet i stället för det stycke på s. 4 som börjar "Med det anförda" och slutar "från utskottets sida" bort ha anfört följande:

De förbättringar som således föreslås i budgetpropositionen i syfte att effektivisera kulturtidskriftsstödet är enligt utskottets mening inte tillräckliga för att organisationstidskrifter med ekonomiska problem skall kunna erhålla stöd utan att för den skull kulturtidskrifter, som kämpar med stora ekonomiska svårigheter, blir åsidosatta. För att söka motverka sådana effekter ansluter sig utskottet till förslaget i motion Kr298, yrkande 6, att kulturanslaget skall höjas med 2 milj. kr.

3) av Bo Hammar (vpk) vilken ansett att utskottet fr. o. m. det stycke på s. 3 som börjar "Utskottet godtog" t. o. m. det stycke på s. 4 som slutar "från utskottets sida" bort anföra följande:

Organisationstidskriftsstödet utgick bl. a. till tidningar som inte kunde anses vara i behov av stöd, t. ex. ICA-kuriren, SAF-tidningen och LO-tidningen. Men konsekvensen av att stödet avskaffades blev samtidigt att en rad ideella tidskrifter, som arbetar under pressade ekonomiska förhållanden, drabbades hårt. Detta gäller t. ex. handikapprörelsens, nykterhetsrörelsens och idrottsrörelsens tidskrifter liksom olika politiska debattskrifter. En sådan utveckling är enligt utskottets mening olycklig inte minst med hänsyn till den stora roll de ideella tidskrifterna spelar för att upprätthålla mångfalden i presskören. Vissa av dessa tidskrifter har visserligen kunnat få stöd från anslaget till kulturtidskrifter vilka tidningar emellertid också arbetar under mycket pressade förhållanden. Det är därför inte rimligt att de av sina knappa medel skall behöva avstå pengar till andra tidskriftskategorier.

Mot bakgrund av det anförda ansluter utskottet sig till förslaget i motion Kr209 av Bo Hammar m. fl. (vpk) att organisationstidskriftsstödet återinförs. Lämpligen bör 20 milj. kr. anslås för ändamålet. Samtidigt bör – som också föreslås i motionen – regeringen utarbeta nya regler för fördelningen av stödet för att det skall kunna tillfalla de tidskrifter som kan ha de största behoven.

Med det anförda anser utskottet att motionerna Kr209, 289 och 294 bör tillstyrkas.

